

En kvinne i Oslo sentrum forbereder en dose «speed». Hun forteller at hun tror det er amfetamin, men at hun aldri kan være sikker på om det er metamfetamin. FOTO: HENRIK ARNEBERG

Det ble beslaglagt dobbelt så mye amfetamin Oslo i 2013 som året før.

«Stoffet er billig, kraftig og brukes av stadig flere»

OSLOBY

HENRIK ARNEBERG

– Når en brukerdose koster hundre kroner på gaten, bør det gi grunn til bekymring, advarer brukerforening.

De siste årene har Kripas gjort rekordstore beslag av amfetamin og metamfetamin med sterk styrkegrad. I Oslo økte beslaglagt mengde fra 54,3 kg i 2012 til 107,9 kg i 2013.

– Oslo er blant byene i Europa som troner øverst når det gjelder konsentrasjon av amfetamin og metamfetamin i kloakken. Spesielt metamfetamin øker. Det er vanskelig å si hva som er mest skadelig, men det kan se ut som metamfetamin er mer psykosefremkallende, sier Jørgen Bramness, leder for Senter for rus- og avhengighetsforskning (Seraf).

Professoren opplyser at amfetamin er utbredt i flere samfunns lag enn heroin, som hovedsakelig benyttes av tunge brukere.

– Kloakkmålingene skiller ikke på ulike brukere, men dokumenterer kun mengde. Mens heroin som oftest injiseres av marginaliserte brukere, finner du amfetamin iblant ulike brukergrupper. Dette trenger ikke være tunge misbrukere, sier han.

Bramness har tidligere kalt Oslo for Europas metamfetaminhovedstad, noe han mener gjelder fortsatt.

Mer metamfetamin

Bakgrunn

Amfetamin og metamfetamin

- ▶ Amfetamin og metamfetamin går ofte under fellesbetegnelsen «speed».
- ▶ Tas via munnen som tablett, pulver eller oppløst i væske, injiseres, røykes eller sniffes.
- ▶ Metamfetamin går noe raskere over til sentralnervesystemet enn amfetamin, fordi det er mer fettløselig.
- ▶ Det sees økt puls, blodtrykk, åndedrett og temperatur. Pupillene blir ofte store.
- ▶ Kan føre til depresjon og/eller forvirring, eventuelt paranoid psykose.
- ▶ Kroniske brukere fremstår ofte som angstfulte, søvnige og underernærte.
- ▶ Det finnes ingen motgift eller substistuttmiddel for amfetaminer.
- ▶ Kilde: Folkehelseinstituttet

Den økte forekomsten av metamfetamin bekymrer Arild Knutsen i Foreningen for human narkotikapolitikk (FHN).

– Deler av miljøet på gaten er blitt mer aggressivt. En «kvartering» koster 100 kroner. Du skal ikke veldig mange år tilbake før det var tre ganger så dyrt, sier Knutsen.

Med en stor bag fylt opp med engangssprøyter, sterilt vann, askorbinsyre, små kokekar, aluminiumsfolie og filtre deler han daglig ut brukerutstyr. Etter kort tid

Fakta

Beslag

- ▶ Det ble gjort 1211 beslag og beslaglagt 107,9 kg amfetamin/metamfetamin i Oslo i 2013.
- ▶ I 2012 ble det i Oslo gjort 1272 beslag og beslaglagt 54,3 kilo amfetamin/metamfetamin.
- ▶ På landsbasis ble det i 2013 totalt beslaglagt 545 kilo amfetamin/metamfetamin i 2013. 197 kg var metamfetamin.
- ▶ Til sammenligning ble det på landsbasis beslaglagt 65 kilo amfetamin i 2004.

kommer en mager mann bort. Blikket er intenst og pupillene store.

– Det er mye speed ute og går, men selgerne forteller aldri om de har metamfetamin eller amfetamin. Det finner jeg som regel ut etter det er skutt. Enkelte ganger har jeg vært våken i dagevis. Man blir helt kjørt i hjernen, sier mannen i 20-årene.

Vet ikke hva de kjøper

Flere brukere forteller at de stadig oftere ender opp med å kjøpe metamfetamin.

– Ingen vet hva de egentlig får. Alt kalles bare «speed». Det koster mindre enn hasj og selges av stadig flere. Forskjellen er at metamfetamin gjør deg mer blåst i hodet. Du kan gå våken i flere døgn, sier en mann i 40-årene. Mens vi prater med ham i Storgata, kom-

mer flere selgere bort og tilbyr «speed».

– Helt normalt. Jeg blir spurt om å kjøpe hele tiden, sier Knutsen og deler ut nok et kokekar.

– Det selges og brukes overalt. På gaten, hospitser og hjemme hos folk. Mange bruker det fordi det er billig og ikke sitter like lenge i kroppen. Praktisk om man må avlegge urin- eller blodprøver, sier en kvinne.

Økt bruk i Oslo

Børge Erdal i Uteseksjonen erfarer at stadig mer av amfetaminet som omsettes i Oslo er metamfetamin. Slik mener han utviklingen har vært de siste årene.

– Brukerne kaller alt for amfetamin og skiller som mellom sterk og svak. Vi opplever at det i perioder kan være mer og konsentrert metamfetamin i omløp. Da opplever vi også mer aggressivitet i de åpne rusmiljøene, mer vold, trusler, paranoia og grensepsykotiske tilstander blant enkelte brukere. I andre perioder kan det være mer tilgang på dempende piller og heroin på gaten. Da preges miljøene av dette, og det kan også være større fare for overdoser. Gatemiljøene preges av de tilgjengelige rusmidlene og dette varierer, sier Erdal.

Amfetamin var gjemt i esker med kattesand. FOTO: POLITIET

Avslørte «amfetamin-fabrikk» i leilighet

Tollere fattet mistanke og stoppet en litauisk statsborger på vei inn til Norge. Dagen etterpå ble tre personer arrestert.

Nå er de dømt i lagmannsretten.

– Du finner ikke mange tilsvarende eksempler i Norge, men saken viser at det var foredlet og skulle foredles store mengder amfetamin i en leilighet på Øvre Eiker. Det kunne blitt produsert 34 kilo amfetamin med en gateverdi på rundt 10 millioner kroner av de beslaglagte varene, sier politiadvokat Knut Svalheim.

Saken han refererer til, gjelder tre litauiske statsborgere som nylig ble dømt til fengsel. To av dem fikk fengselsstraffer på 11 år, mens sistemann, kuréren, ble dømt til nesten 4 års fengsel.

Pakket i kattesand

Kuréren ble stoppet med 4,8 liter amfetaminbase i en bil fra Sverige til Norge.

Han nektet straffskyld og sa at han trodde han bare kjørte matvarer for andre.

Mannen valgte å samarbeide med politiet ved å finne på en unnskyldning for forsinkelsen og dagen etter levere varene på avtalt sted i Lier.

Dette førte til at politiet i Søndre Buskerud avslørte kilovis med amfetamin samt råmaterialer som ved en kjemisk prosess lett kan omdannes til pulver og blandes ut.

– I leiligheten ble det funnet amfetamin i pulverform og flytende amfetaminbase. Vi fant blant annet flere kilo amfetamin som var pakket i kattedesker, sier Svalheim.

Fremstilles flere steder i Norge

Kripas beslaglegger stadig mer amfetaminolje og andre stoffer som brukes for å ferdigstille amfetamin.

– Vi er kjent med flere saker hvor det er innført stoffer til Norge for å produsere amfetamin, og vi har sett eksempler på at det fremstilles amfetamin i Norge. I tillegg til de beslagene vi ser av ferdig amfetamin og metamfetamin, ser vi en økning i beslag av amfetaminolje og andre stoffer som brukes for å ferdigstille amfetamin, sier Gordon Petterson, leder for etterretning i Kripas.